

Ασσυμετρίες όρων φαρμακολογίας ως προς το γραμματικό γένος την μονολεκτικότητα / πολυλεκτικότητα

Μιλτιάδης Χατζής	Ελένη Κασάπη	Μαρία Μυρωνίδου	Γεώργιος Ευαγγελίδης
Μεταδιδακτορικός ερευνητής	Καθηγήτρια Αριστοτέλειο	Ομότιμη καθηγήτρια Αριστοτέλειο	Καθηγητής Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	gevan@uom.edu.gr
m_chatzis@yahoo.gr	kassapi@itl.auth.gr	mmyronid@auth.gr	

Περίληψη

Σύμφωνα με την έρευνα που αφορά σε 1021 όρους φαρμακολογίας οι οποίοι αντλήθηκαν από το σύγγραμμα “Farmacologia” [Humphrey P. Rang, M. Maureen Dale, Jamew M. Ritter, Rod J. Flower Edizione italiana ELSEVIER a cura di Alfredo Gorio, Anna Maria Di Giulio (2007)], παρατηρήθηκαν οι εξής ασυμμετρίες: 1) ως προς το γραμματικό γένος 2) ως προς την μονολεκτικότητα και την πολυλεκτικότητα των όρων φαρμακολογίας. Από την έρευνα αυτή προέκυψαν τα ίδια συμπεράσματα όπως εκείνα της Διδακτορικής Διατριβής του γράφοντα με θέμα “Καθολικά στην ιατρική ορολογία και μεταφραστικές προτεραιότητες στην εκπαίδευση μεταφραστών από την ιταλική στην ελληνική”, η οποία έγινε σε ιατρικούς όρους.

Ο μεταφραστής ως διαχειριστής ενός ιατρικού κειμένου ανάμεσα στον συγγραφέα και στο εκάστοτε αναγνωστικό κοινό, προκειμένου να κάνει πιο κατανοητό το μετάφρασμά του

καλείται να βρει τον όρο που χρησιμοποιείται παραδοσιακά, ανάλογα φυσικά σε ποιόν απευθύνεται. Στην περίπτωση των όρων φαρμακολογίας τα περιθώρια **μη ισοδυναμίας** μεταξύ των όρων περιορίζονται διότι η αποδελτίωσή των στις περισσότερες των περιπτώσεων δεν μπορεί να παραπέμψει σε κάτι άλλο τουλάχιστον σε ότι αφορά την χημική ονομασία του όρου. Η χρήση συμβατικών ιταλοελληνικών-ελληνοϊταλικών λεξικών δεν βοηθούν όσο θα ήταν απαραίτητο στην απόδοση των ιατρικών όρων και ιδιαιτέρως στους όρους φαρμακολογίας. Η ύπαρξη λεξικών ειδικής ορολογίας, κρίνεται αναγκαία όταν ο μεταφραστής καλείται να διαχειριστεί ένα ανάλογο κείμενο.

Σύμφωνα με την διδακτορική διατριβή του γράφοντα με θέμα «ΚΑΘΟΛΙΚΑ ΣΤΗΝ ΙΑΤΡΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ» σε μεγάλο ποσοστό ιατρικών όρων επισημάνθηκαν ασυμμετρίες ως προς: **1) το γραμματικό γένος** δηλ. ο ιταλικός ιατρικός όρος να είναι γένους αρσενικού, στη μετάφρασή του να είναι γένους θηλυκού ή ουδέτερου και το αντίθετο (με εξαίρεση το ουδέτερο γένος το οποίο δεν υπάρχει στην ιταλική γλώσσα) [coscia (la) θηλ.= μηρός (ο) αρσεν./ cuore (il) αρσεν.= καρδιά (η) θηλ.], **2) την μονολεκτικότητα ή πολυλεκτικότητα** δηλ. ο ιταλικός ιατρικός όρος να είναι μονολεκτικός (να εκφράζεται με μία λέξη) και ο ελληνικός να είναι πολυλεκτικός (να εκφράζεται με παραπάνω από μια λέξη) και το αντίθετο[sirenomelia (la)=σύνδρομο της γοργόνας (το)/ghiandole linfatiche (le)= λεμφαδένες (οι)]. Οι παραπάνω ασυμμετρίες και στο γραμματικό γένος αλλά και στην μονολεκτικότητα/ πολυλεκτικότητα παρατηρήθηκαν και στους όρους της φαρμακολογίας, γεγονός το οποίο πρέπει να επισημανθεί και να τηρηθεί υπόψιν από τον μεταφραστή στα πλαίσια της ορθής και υπεύθυνης απόδοσης ενός ιατρικού κειμένου.

Πίνακας ασυμμετριών όρων Φαρμακολογίας ως προς το **γραμματικό γένος**

anticoagulanti (gli) αρσενικό πληθ.	αντιπηκτικά (τα) ουδέτερο πληθ.
bisoprololo (il) αρσενικό	μπισοπρολόλη (η) θηλυκό

carvedilolo (il)	αρσενικό	καρβεδιλόλη (η)	θηλυκό
deferiprone (il)	αρσενικό	δεφεριπρόνη (η)	θηλυκό
fludrocortisone (il)	αρσενικό	φθοριοϋδροκορτιζόνη (η)	θηλυκό
interferone (l')	αρσενικό	ιντερφερόνη (η)	θηλυκό
metimazolo (il)	αρσενικό	μεθιμαζόλη (η)	θηλυκό
niclosamide (la)	θηλυκό	νικλοζαμίδιο (το)	ουδέτερο

Πίνακας ασυμμετριών ως προς την **μονεκτικότητα – πολυλεκτικότητα**

cloruro di trifluoroacetile (il)	πολυλεκτικός όρος	τριφθοροακετυλοχλωρίδιο (το)	μονολεκτικός όρος
androgeno (l')	μονολεκτικός όρος	ανδρογόνος ουσία (η)	πολυλεκτικός όρος
alginato (l')	μονολεκτικός όρος	αλγινικό άλας (το)	πολυλεκτικός όρος
carcinogeno/i (il)	μονολεκτικός όρος	καρκινογόνος ουσία (η)	πολυλεκτικός όρος
colina acetiltransferasi (la)	πολυλεκτικός όρος	χολινοακετυλοτρανσφεράση (η)	μονολεκτικός όρος
lugol (il)	μονολεκτικός όρος	ιώδιο του Lugol (το)	πολυλεκτικός όρος
monoamino ossidasi (la)	πολυλεκτικός όρος	μονοαμινοξειδάση (η)	μονολεκτικός όρος
salicilato (il)	μονολεκτικός όρος	σαλικυλικό άλας (το)	πολυλεκτικός όρος

Βιβλιογραφία

1. Humphrey P. Rang, M. Maureen Dale, Jamew M. Ritter, Rod J.

Flower Edizione italiana ELSEVIER a cura di Alfredo Gorio, Anna Maria Di

Giulio (2007) Farmacologia

2. Μυρωνίδου- Τζουβελέκη, Μ. & Κασάπη, Ε. (2011). Ελληνοϊταλικό

γλωσσάριο της ανατομίας του ανθρώπου. Θεσσαλονίκη: University

Studio Press.

3. Λεξικό όρων φαρμακολογίας Μ. Χατζής, Ε. Κασάπη, Μ. Μυρωνίδου,
Γ. Ευαγγελίδης.
4. “Καθολικά στην ιατρική ορολογία και μεταφραστικές προτεραιότητες στην
εκπαίδευση μεταφραστών από την ιταλική στην ελληνική. Διδακτορική
Διατριβή, Τμήμα Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Φιλοσοφική Σχολή,
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης” Χατζής, Μ. (2013).
5. Κακουλίδης, Θ. (1992). Λεξικό ιατρικής ορολογίας. Θεσσαλονίκη: Ανικούλα.
6. Rithenberg, R.E. (2005). Enciclopedia della medicina. Milano: Garzanti.